De fyra räknesätten i grupp

PASSLÄNGD	GRUPP	FREKVENS	INNEHÅLL
60 minuter	**Två till tio elever**	**Två till tre pass i veckan i åtta veckor**	**Samma tal åt båda hållen**

SÅ FUNGERAR INSATSEN

En kurs i åtta veckor för två till tio elever i åk 3–7. Varje pass har samma grund. Du visar först och tänker högt, gruppen gör tillsammans, eleven provar själv och ni samlas kring en lärdom.

Ni räknar samma tal åt båda hållen, som 57 + 28 och 85 − 28. Vecka 1–4 är addition och subtraktion med tiobas och talrad, och vecka 5–8 multiplikation och division med multilink. Ni bygger i pass 1 och ritar och skriver i pass 2, och ett tredje pass befäster. Gör kartläggningen veckan före kursen.

TRE SAKER ATT HÅLLA FAST VID

Räkna åt båda hållen i varje pass. Samma tal, och den andra uträkningen kontrollerar den första.

Bygg innan ni skriver. Skriv i samma kolumner som materialet ligger i.

Säg talsorten varje gång. Ental, tiotal och hundratal, och samma fras varje gång.

ARBETSFORM

Tillsammans (alla svarar, och läraren frågar och skriver) → jag gör (läraren gör och tänker högt, eleverna tittar och svarar) → vi gör (alla gör samma handgrepp, en bygger och en skriver) → du gör (var och en provar själv, läraren går runt och frågar) → vi samlas (paren säger en mening, och alla skriver sin lärdom)

PASSETS FEM STEG · TIDER OCH FRASER

STEG	EXEMPELFRASER
1 · Uppvärmningen 0–8 min	*”Läs förra lärdomen. Kan du visa den med materialet?”* *”Sju plus fem. Hur tänkte du?”*
2 · Genomgången 8–18 min	*”Vad kan talen handla om?”* *”Ungefär hur mycket blir det?”*
3 · Åt andra hållet 18–30 min	*”Vi räknar åt andra hållet. Vad bygger vi?”* *”Vad vet vi, och vad söker vi?”*
4 · Bladet 30–52 min	*”Visa med materialet vad du gjorde.”* *”Stämmer det? Räkna åt andra hållet.”*
5 · Lärdomen 52–60 min	*”Vilka tre tal finns i båda? Vilket är helheten?”* *”Säg det till din kamrat först.”*

Med fler än sex elever arbetar de i fasta par, och du börjar hos paren som tvekade. Med ett udda antal arbetar tre tillsammans och turas om.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/fyra-raknesatten/lathund

Vi kör ett pass: tio ental blir ett tiotal

GRUPPEN · SEX ELEVER, NIVÅN MEDEL, VECKA 2, PASS 1

Läraren lägger 57 på räknemattans övre rad och 28 på den nedre och skjuter upp entalen och säger *”Femton ental. Fler än nio ental? Växla.”* Läraren byter tio ental mot en tiostav, skjuter upp tiotalen och skriver uppställningen bredvid, med en liten etta ovanför tiotalen.

Alla räknar samma tal åt andra hållet, 85 − 28. Sara säger *”Vi bygger bara 85, och 28 står på lappen.”* Paren växlar en tiostav och lägger det de tar bort på den nedre raden. Melvin säger *”57 är kvar, och raderna är 85 tillsammans.”*

På bladet skriver Melvin 46 + 38 = 714. Läraren frågar *”Vad betyder ettan? Var finns den på mattan?”* Melvin bygger om och skriver 84. Alva säger lärdomen, och läraren skriver *”I addition blir tio ental ett tiotal, och i subtraktion blir ett tiotal tio ental.”*

DET JAG FÖRBEREDDE Gjort 57 + 28 och 85 − 28 med tiobas och sagt orden högt. Arken för tiotal och ental, tiobas och en lapp per elev, bladen Addition 2 och Subtraktion 2, och Mina lärdomar.

KLAR TIDIGT Veckans andra blad, eller uppgifter ur matematikboken som passar veckans fokus.

60 MINUTER, STEG FÖR STEG

TID	VAD HÄNDER
Före	**Förberedelse** Räkna 57 + 28 och 85 − 28 själv med tiobas. Lägg fram arken för tiotal och ental, tiobas, lappar, tavlor och Addition 2 och Subtraktion 2.
0–8	**1 · Uppvärmningen** Förra lärdomen, 52 med sifferkort och tiobas, och talfakta som sju plus fem.
8–18	**2 · Genomgången** Du visar 57 + 28 och tänker högt. Visa sist felet 57 + 28 = 715.
18–30	**3 · Åt andra hållet** Paren räknar 85 − 28. En bygger och en skriver, och de byter till nästa uppgift med samma tal, som 85 − 57.
30–52	**4 · Bladet** Eleven räknar 46 + 38 och vidare på bladet. Du går runt och frågar.
52–60	**5 · Lärdomen** 57 + 28 och 85 − 28 bredvid varandra, och 85 är helheten. Elevens mening på väggplanschen och i Mina lärdomar.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/fyra-raknesatten/lathund

Säg varje gång

ETT KORT PER ELEV

NAMN: _____

SÄG DET HÖGT FÖR DIG SJÄLV

NÄR	SÄG
Talraden	Ligger talen nära i subtraktion? Räkna upp. Annars tiotalen först.
Addition	Entalen under entalen. Fler än nio ental? Växla.
Subtraktion	Räcker inte entalen? Växla.
Multiplikation	Hur många rader? Hur många i varje rad?
Division	Hur många rader, eller hur många i varje rad? Blir ett tiotal över? Växla.

Räkna åt andra hållet, och i division lägger du till resten. Stämmer det?

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/fyra-raknesatten/lathund

Vad du behöver för kursen

TALKRAV 1

Samma tal åt båda hållen

Uppgiften och uträkningen åt andra hållet har samma tal, så att sambandet syns

TALKRAV 2

Med och utan växling

Blanda uppgifter med och utan växling, så att eleven avgör när det behövs

TALKRAV 3

Kända talfakta

Välj tal där eleven kan talfakta, så att det nya får all uppmärksamhet

VAR MATERIALET FINNS

Tiobas och sifferkort. 20 ental, 15 tiostavar och 6 hundraplattor per elev, och en sats sifferkort eller NCM:s positionskort.

Multilink. Kuber på 2 cm som går att sätta ihop, omkring 100 per elev i vecka 5–8.

Bladen och mallarna. Övningsbladen, kartläggningen, Mina lärdomar och läxan under Kursens material i metoden, och räknemattan, talrutan och talraderna i planeringsmallarna.

Talen. Tabellen Talen och bladen i veckorna i metoden, för gruppens nivå.

Räknemattan är tre stående A4, ett per talsort. Kortet på tredje sidan ligger framför eleven.

PÅ BORDET NÄR PASSET BÖRJAR

- Räknemattan, tiobas och sifferkort i vecka 1–4
- Tomma talrader i vecka 1 och 4, och en lapp för talet som tas bort
- Veckans blad
- Multilink och talrutan i vecka 5–8, sifferkort i vecka 6–7
- En liten tavla, en penna och kortet per elev
- Mina lärdomar i elevens mapp

FÖRE FÖRSTA PASSET

- ☐ Skriv ut kartläggningens blad och lärarens protokoll.
- ☐ Gör kartläggningen veckan före kursen och bestäm gruppens nivå.
- ☐ Samla och skriv ut per elev: tiobas, sifferkort, multilink, räknemattans ark, Tomma talrader, Addition 1, Subtraktion 1, Mina lärdomar, läxan Åt båda hållen och kortet Säg varje gång.
- ☐ Läs vecka 1 under Kursens material i metoden, och räkna första talet åt båda hållen.
- ☐ Sätt upp en väggplansch för lärdomarna.
- ☐ Prata med varje elev i åk 7 om ett eget mål.

UPPFÖLJNING

Före kursen: Kartläggningen, med lärarens protokoll.

Efter varje pass: Din notering och elevens lärdom i Mina lärdomar.

Vecka 4: Den blandade repetitionen.

Efter kursen: Samma kartläggning veckan efter, och nästa steg.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/fyra-raknesatten/lathund